

ЦЕНТР
ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНИХ
НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

CENTER FOR FINANCIAL-ECONOMIC RESEARCH
ЦЕНТР ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

CERTIFICATE OF PARTICIPATION СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

підтверджує, що

Мулик Тетяна Олексіївна

взяла участь у роботі Міжнародної науково-
практичної конференції

«Економіка, фінанси, облік та право:
тенденції, виклики, перспективи»

International scientific-practical conference

«Economics, finance, accounting and law:
trends, challenges, prospects»

**Загальна кількість академічних годин: 6 год
(0,2 кредита ECTS)**

Директор Центру фінансово-економічних
наукових досліджень

Щербак В. Д.

6 вересня 2022 р.
September 6, 2022

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

**ПРОГРАМА МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**PROGRAM OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ОБЛІК ТА ПРАВО:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

**ECONOMICS, FINANCE, ACCOUNTING AND LAW:
TRENDS, CHALLENGES, PROSPECTS**

**6 вересня 2022 р.
September 6, 2022**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**Програма міжнародної науково-практичної конференції
«Економіка, фінанси, облік та право: тенденції, виклики, перспективи»**

**РОЗКЛАД РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ
6 вересня 2022 рік**

Україна, 36003, м. Полтава, вул. Європейська 60-А, 5 поверх, Конференц-зал

09.00 – 09.30	Реєстрація учасників міжнародної науково-практичної конференції
09.30 – 10.00	Відкриття та пленарне засідання
10.00 – 13.00	Секційні засідання
13.00 – 14.00	Перерва на обід
14.00 – 17.00	Продовження роботи секційних засідань
17.00 – 17.30	Пленарне засідання, закриття конференції

РЕГЛАМЕНТ

Доповідь на секційному засіданні – 4 хвилин.
Для запитань – до 3 хвилин.

СЕКЦІЯ 1
SECTION 1 ||| **СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І**
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
WORLD AGRICULTURE AND
INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Майборода Ю. О. аспірант кафедри міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ФАКТОР КИТАЮ У ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ УКРАЇНИ ТА США

СЕКЦІЯ 2
SECTION 2 ||| **ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ**
НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ
ECONOMICS AND MANAGEMENT
OF THE NATIONAL ECONOMY

Шоля Р. І. аспірант кафедри економіки і підприємництва, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
АКТИВІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

СЕКЦІЯ 3
SECTION 3 ||| **ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ**
INNOVATIONS AND INVESTMENT ACTIVITIES

Іваночко Б. Р. аспірант кафедри економічної кібернетики Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

СЕКЦІЯ 4
SECTION 4 ||| **ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ**
ECONOMICS AND MANAGEMENT OF ENTERPRISES

Ганущак Т. В. к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів підприємства Київський державний торговельно-економічний університет,
Закревська О. Ю. к.е.н., доцент кафедри економіко-математичних дисциплін та інформаційних технологій Національна академія статистики обліку і аудиту
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

СЕКЦІЯ 5
SECTION 5 ||| **ТУРИЗМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА**
TOURISM AND HOTEL-RESTAURANT BUSINESS

Козлова А. О. к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельного господарства, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
ВІЙСЬКОВИЙ ТУРИЗМ – ДЖЕРЕЛО ПОПОВНЕННЯ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ

СЕКЦІЯ 6
SECTION 6

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ENVIRONMENTAL ECONOMICS

Веклич О. О. д.е.н., професор, головний науковий співробітник відділу екосистемного оцінювання природно-ресурсного потенціалу ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПТУ ПЛАТЕЖІВ ЗА ЕКОСИСТЕМНІ ПОСЛУГИ В СФЕРУ РЕГУЛЮВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

СЕКЦІЯ 7
SECTION 7

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА
БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND
EXCHANGE ACTIVITIES

Шведкий В. А. аспірант кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки
ЦИФРОВІЗАЦІЯ СЕРВІСІВ ЯК НАПРЯМ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ-ПОСТАЧАЛЬНИКІВ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЕНЕРГОРИНКУ

СЕКЦІЯ 8
SECTION 8

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ
ACCOUNTING, ANALYSIS, AND AUDIT

Мулик Т. О. к.е.н., доцент, доцент кафедри аналізу та аудиту Вінницький національний аграрний університет

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Томчук О. Ф. к.е.н., доцент, доцент кафедри аналізу та аудиту Вінницький національний аграрний університет

РАХУНКОВА ПАЛАТА ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

СЕКЦІЯ 9
SECTION 9

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
FINANCE, BANKING, INSURANCE

Пінті А. В. аспірантка кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку, Одеський національний економічний університет

ЕТАПИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Мулик Т.О.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри аналізу та аудиту

Вінницький національний аграрний університет

Для підприємства досить важливим питанням є управління дебіторською заборгованістю як на стадії формування заборгованості, так і на стадії її інкасації.

Система управління дебіторською заборгованістю являє собою частину загального управління оборотними активами та маркетингової політики підприємства, що спрямована на розширення обсягу реалізації продукції та полягає в оптимізації розміру цієї заборгованості та забезпеченні своєчасної її оплати.

Аналіз основних проблем управління дебіторською заборгованістю, з якими стикаються підприємства та організації, показав, що їх можна систематизувати таким чином:

- відсутність чіткої інформації щодо термінів погашення зобов'язань підприємствами-дебіторами;
- не розроблений регламент та методика роботи з простроченою дебіторською заборгованістю;
- не здійснюється оцінка фінансового стану дебіторів і ефективність надання відстрочок платежів.

Для вирішення вищезгаданих проблем з метою покращення фінансового стану суб'єктів господарювання необхідно визначити чітку методику та етапи управління дебіторською заборгованістю.

Ефективність діяльності підприємства безпосередньо залежить від правильності рішень, які приймаються менеджерами підприємств, адже забезпечення оптимального обсягу дебіторської заборгованості та її частки у структурі оборотних активів підприємства є актуальною проблемою для усіх

підприємств, незалежно від форм власності, від їх величини тощо. Через управління дебіторською заборгованістю можна впливати на обсяг прибутку підприємства, його ліквідність і платоспроможність, а відповідно і на ризики, що з ними пов'язані.

Основною функцією, на якій базується процес управління дебіторською заборгованістю, є жорсткий контроль за фінансовими потоками підприємства.

Процес управління повинен бути спрямований на вирішення таких основних завдань:

- мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з можливістю збитків від списання безнадійних боргів та мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з дефіцитом грошових коштів;

- мінімізація втрат від інфляційного знецінення суми заборгованості;

- мінімізація недоотриманого доходу в зв'язку з неможливістю активного комерційного використання коштів, інвестованих у дебіторську заборгованість;

- перебудова управління за допомогою маркетингу в умовах неплатежів.

Для вирішення цих проблем з метою поліпшення фінансового стану підприємств необхідно визначити методику та етапи управління дебіторською заборгованістю. В систематизованому вигляді їх представлено на рис. 1.

Науковці виділяють такі основні етапи управління дебіторською заборгованістю:

1. Аналіз дебіторської заборгованості в минулому періоді. На даному етапі необхідно провести комплексний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Слід проаналізувати кількісний та якісний склад заборгованостей, коефіцієнти оборотності, співвідношення заборгованостей за сумами та строками оплати, їх вплив на фінансові результати підприємства.

2. Формування принципів кредитної політики по відношенню до покупців. Тип кредитної політики характеризує принципові підходи до її здійснення з позиції співвідношення рівнів прибутковості та ризику кредитної діяльності підприємства. Розрізняють три типи кредитної політики підприємства по відношенню до покупців продукції: консервативний, помірний і агресивний.

**ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ
ЗАБОРГОВАНІСТЮ**

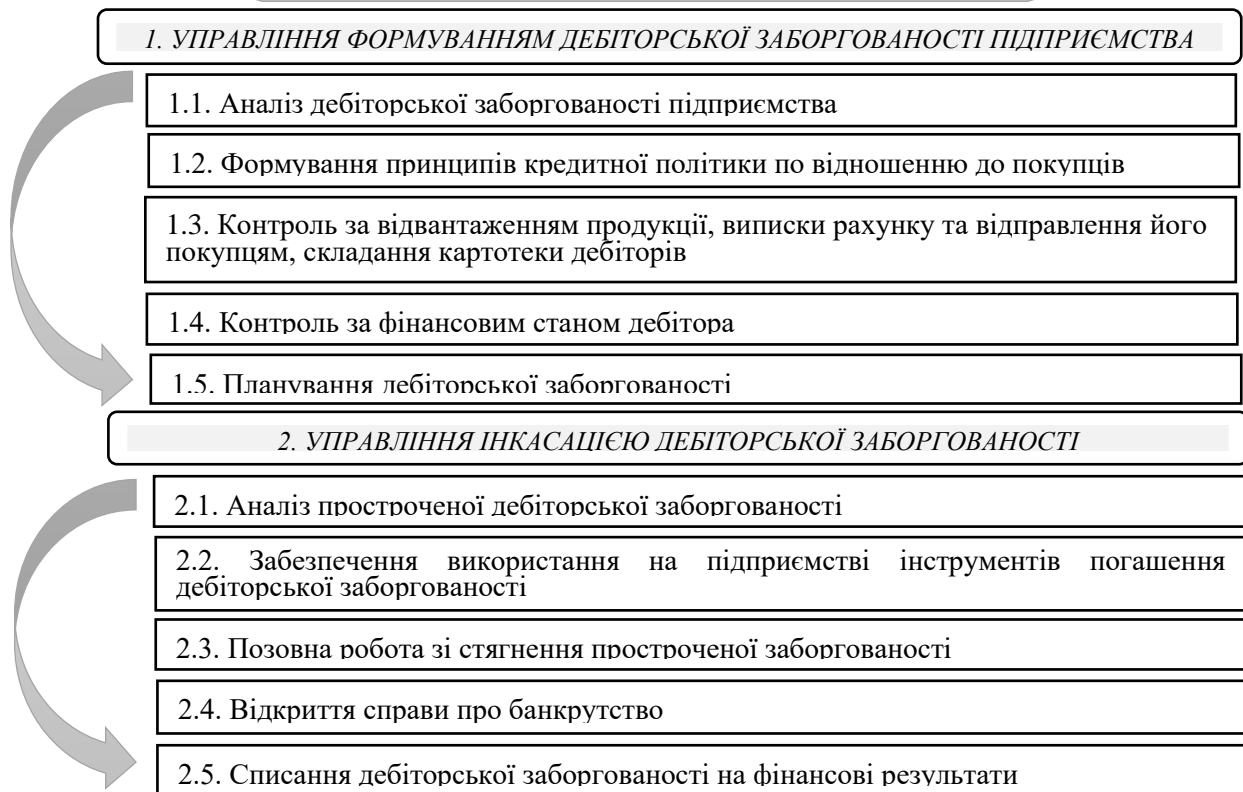

Рис. 1. Структурно-логічна модель процесу управління дебіторською заборгованістю

3. Формування параметрів дебіторської заборгованості, згідно з обраним типом кредитної політики: рівень кредитного ліміту як гранична межа рівня дебіторської заборгованості; ліміт строку інкасації дебіторської заборгованості; шкала нормативної рентабельності для формування договірної ціни за товари та послуги; шкала знижок для розрахунків із замовниками на умовах попередньої оплати та у випадку скорочення строку інкасації дебіторської заборгованості.

4. Формування стандартів оцінки покупців і диференціація умов надання кредиту. Цей процес базується на вивченні кредитоспроможності покупців.

5. Формування процедури інкасації дебіторської заборгованості, який передбачає розробку заходів з погашення дебіторської заборгованості, терміни сплати якої прострочені.

6. Забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості, які прискорюють її переведення в грошову форму оборотних активів. При цьому можуть застосовуватися різні

форми рефінансування: факторинг, облік векселів, виданих покупцями продукції, форфейтинг.

7. Побудова ефективної системи контролю за рухом і своєчасною інкасацією дебіторської заборгованості. Найбільше значення набуває здійснення контролю, який дозволяє з'ясувати, наскільки ефективно та своєчасно відбувається погашення дебіторської заборгованості, наскільки запропонована відстрочка платежу відповідає вимогам ринку та стану на ньому підприємства

У процесі управління дебіторською заборгованістю одним із головних етапів розглядають процес її реструктуризації. Реструктуризація дебіторської заборгованості може відбуватися в процесі ряду дій та етапів. Якщо розглядати заходи щодо підвищення її ліквідності, тоді доцільно застосовувати рефінансування дебіторської заборгованості. Рефінансування дебіторської заборгованості являє собою систему фінансових операцій, які забезпечують прискорену трансформацію дебіторської заборгованості у грошові активи. Серед основних форм рефінансування дебіторської заборгованості мають місце факторинг, форфейтинг та облік векселів.

Процес реструктуризації відрізняється від політики управління дебіторською заборгованістю непостійністю, необов'язковістю, але чіткою цілеспрямованістю. Потреба у зміні структури та обсягу дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги виникає внаслідок виявлення негативних змін у поточній платоспроможності підприємства-постачальника.

Реструктуризація дебіторської заборгованості може відбуватися в процесі ряду дій та етапів. Якщо розглядати заходи щодо підвищення її ліквідності, тоді доцільно застосовувати рефінансування дебіторської заборгованості. Рефінансування дебіторської заборгованості являє собою систему фінансових операцій, які забезпечують прискорену трансформацію дебіторської заборгованості у грошові активи. Серед основних форм рефінансування дебіторської заборгованості мають місце факторинг, форфейтинг та облік векселів.

Надмірна величина дебіторської заборгованості в активах підприємства є

однією з найбільш гострих проблем сучасності, адже в кризових умовах економіки України дотримуватись фінансової дисципліни досить важко, а іноді й зовсім неможливо. Це часто призводить до втрати підприємствами кредиторами платоспроможності та ліквідності через гостру нестачу ліквідних коштів, які «завантажені» у складі дебіторської заборгованості.

Таким чином, в умовах ринкової економічної діяльності менеджменту підприємства доцільно впроваджувати такі економічні заходи, як реструктуризація або рефінансування дебіторської заборгованості, що дозволить прискорити процес її погашення.

Рефінансування дебіторської заборгованості – це переведення її в інші, ліквідні форми оборотних активів: гроші, короткострокові фінансові вкладення тощо. Рефінансування базується на принципах:

- загальні витрати на рефінансування не повинні перевищувати очікуваний прибуток від використання вивільнених коштів у господарському обороті;

- витрати на рефінансування не повинні перевищувати вартості короткострокових кредитів для підтримки платоспроможності підприємства до інкасації дебіторської заборгованості;

- витрати на рефінансування не повинні перевищувати інфляційні втрати у випадку затримки платежів.

Основними методами рефінансування дебіторської заборгованості є:

- 1) облік векселів, які видані покупцям продукції;
- 2) форфейтинг;
- 3) факторинг.

Факторинг доцільно застосовувати, коли підприємство продавець хоче передає право отримання грошей за платіжними документами за відвантажену продукцію банку. За здійснення такої операції банк стягує комісійну плату, яка встановлюється у відсотках до суми платежу. Ставки такої плати різні з врахуванням рівня платоспроможності покупця і передбачених термінів.

Крім того, банк у термін до 3-х днів здійснює кредитування підприємства покупця у формі попередньої сплати боргових зобов'язань щодо платіжних

документів. За час існування факторингу в Україні були виділені переваги та можливості, які він надає поряд з іншими інструментами рефінансування:

- гарантована відсутність іммобілізації оборотних коштів у дебіторську заборгованість;
- відсутність застави;
- прискорення оборотності коштів;
- розширення клієнтської бази та встановлення стабільних відносин з покупцями, які матимуть можливість закупляти товар з відстроченням оплати;
- можливість здійснювати гуртові закупівлі за вигіднішими цінами та підтримувати розширений асортимент продукції;
- поліпшення ділового іміджу та платоспроможності через можливість проведення своєчасних розрахунків зі своїми кредиторами;
- зміцнення ринкової позиції.

Форфейтинг являє собою фінансову оперативність по експортному товарному кредиту шляхом передачі (індосамента) переказного векселя на користь банку зі сплатою комісійної винагороди. Тобто, за своєю суттю, форфейтинг полягає у трансформації комерційного кредиту в банківський кредит. Банк бере на себе зобов'язання щодо фінансування експортної операції шляхом сплати за обліковим векселем, який гарантується наданням авалю банку держави імпортера. В результаті форфейтування заборгованість покупця за товарним кредитом трансформується в заборгованість фінансову (на користь банку). За своїм економічним змістом форфейтинг об'єднує елементи факторинга і обліку векселів.

Форфейтинг доцільно застосовувати по експортному товарному кредиту шляхом передачі переказного векселя на користь банку зі сплатою комісійної винагороди. За такою операцією заборгованість покупця за товарним кредитом трансформується в заборгованість фінансову (на користь банку). За своїм змістом форфейтинг об'єднує елементи факторингу та обліку векселів.

Щодо обліку векселів, він являє собою фінансову операцію з продажу їх банку або іншому фінансовому інституту чи суб'єкту господарювання за

визначеною ціною, яка встановлюється залежно від їх номіналу, строку погашень та облікової вексельної ставки. Облікова вексельна ставка включає: середню депозитну ставку, ставку комісійної винагороди, а також рівня премії за ризик у разі сумнівної платоспроможності векселедавця. Зазначена операція може бути здійснена тільки щодо переказного векселя.

Переваги такої форми рефінансування для постачальника полягають у: гарантії, що кредити, можуть бути рефінансовані у банку за вигідною ставкою; підвищенні рівня ліквідності активів.

Ефективність операції з обліку векселів підприємство-постачальник може оцінити шляхом порівняння додаткових доходів, які сподівається отримати від використання коштів протягом періоду, що залишається до кінця погашення векселя, з розміром дисконтної ціни.

Як відомо, стан дебіторської заборгованості безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємств. Збільшення дебіторської заборгованості означає вилучення засобів з обороту, що призводить до зниження платоспроможності підприємства, зниження його конкурентної переваги на ринку і загалом справляє негативний вплив на фінансову стійкість підприємства. Тому актуальним стає питання ефективного управління дебіторською заборгованістю.

Для оптимізації розміру та структури дебіторської заборгованості підприємствам доцільно рефінансувати її частину. Основними методами рефінансування є: облік векселів, форфейтинг та факторинг. Незважаючи на деякі недоліки, ці методи мають ряд переваг і виступають ефективними інструментами управління дебіторською заборгованістю.

Застосування методів рефінансування дебіторської заборгованості дає можливість переведення її в інші, ліквідні форми оборотних активів: гроші, короткострокові фінансові вкладення тощо. Це сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства.

Отже, управління дебіторською заборгованістю підприємства повинно містити ряд елементів: формування принципів здійснення розрахунків

підприємства з контрагентами; стандартів оцінки покупців і диференціації умов надання кредиту; системи штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань; процедури інкасації дебіторської заборгованості.

У сучасних умовах необхідно контролювати стан розрахунків та стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості та зумовлює необхідність залучення додаткових джерел фінансування або проведення рефінансування дебіторської заборгованості.

Адекватність управління дебіторською заборгованістю надає підприємству орієнтири щодо підвищення рівня ліквідності та платоспроможності, а також слугує інструментом скорочення ризиків фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, що у сучасних нестабільних політичних та економічних умовах є підґрунтям для забезпечення ефективної та фінансово стабільної діяльності та довгострокових перспектив розвитку.

**ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ОБЛІК ТА ПРАВО:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

**Програма
Міжнародної науково-практичної конференції**

6 вересня 2022 р.

Відповідальний за випуск: Загородний І. Д.

Технічний редактор: Нестеренко В. О.

Художній редактор: Михайленко К. В.

Коректор: Остаповець Н. М.

Дизайнери й верстальники: Артеменко А. А, Григоренко Л. О.

Підписано до друку 06.09.2022 р. Формат 60x90/16

Папір офсетний. Друк – ризографія. Умовн. друк. арк. 0,4

Гарнітура Times New Roman.

Наклад 50 примірників. Зам. № 18199

Надруковано у ФОП Сидоренко А. В.

Свідоцтво про державну реєстрацію серія В01 № 710364 від 07.01.2007 р.

36000, м. Полтава, вул. Дмитра Коряка, 3

Офіційний сайт: <http://www.economics.in.ua>

